

ками в томатному соусі, судак відварений, язик відварений в соусі, хліб, омлет натуральний тощо.

Висновки. Інновація – ідея, новітній продукт в галузі техніки, технології, організації праці, управління, а також у інших сферах наукової та соціальної діяльності, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду, є кінцевим результатом інноваційної діяльності.

При реконструкції враховувалися не тільки норми, а й досліджувалося зовнішнє та внутрішнє середовище готелю та ефективність даної інновації. Даний проект впровадження інновації буде комерційно ефективним враховуючи всі ризики, через невеликий ринок пропозиції в місті.

Список використаних джерел

1. ДБН В.2.2-20:2008. Будинки і споруди. ГОТЕЛІ.
2. Гернего Ю. О. Теоретичні основи дослідження ефективності реалізації інноваційного проекту / Ю. О. Гернего // Університетські наукові записки. – 2012. – № 4 (44). – С. 509.
3. Чорна М. В. Оцінка Ефективності інноваційної діяльності підприємств : монографія / М. В. Чорна, С. В. Глухова. – Харків : ХДУХГ, 2012. – 210 с.
4. Сіденко А. Аналіз готельного ринку України / А. Сіденко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.reu.chtei-knteu.cv.ua/?p=375>. – Назва з екрана.

УДК 004.428.4

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ В МІСЬКИХ ВИКОНАВЧИХ КОМІТЕТАХ

В. Я. Данько, магістр спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»

М. В. Макарова, д. е. н., професор – науковий керівник

Ключові слова: документ, електронний документ, цифровий підпис, електронний документообіг.

Постановка завдання. Постійне збільшення кількості інформації, необхідної для прийняття адекватних управлінських рі-

шень, призводить до того, що традиційні методи роботи з документами в міських виконавчих комітетах стають все більш нерентабельними. За даними досліджень, паперовий документообіг в міських виконавчих комітетах з кожним роком зростає приблизно на 15–25 %, близько 30 % часу робочих груп витрачається на пошуки та узгодження документів, 6 % документів безповоротно губляться, кожен внутрішній документ копіюється до 20 разів, у середньому кожен спеціаліст виконкому витрачає 150 годин на рік на пошук втраченої інформації, що в результаті призводить до значного зниження продуктивності праці спеціалістів [5]. Такого роду проблеми можна вирішити за допомогою впровадження систем електронного документообігу (СЕД) з електронним цифровим підписом.

Традиційні методи, які відрізняються високим ступенем емпіризму, у сучасному документаційному забезпеченні управління себе вже не виправдовують. У зв'язку з цим стала нагальною потреба автоматизації існуючих систем документообігу та переходу на електронний документообіг – високотехнологічний і прогресивний підхід до суттєвого підвищення ефективності роботи з документами у міських виконавчих комітетах [6]. Впровадження систем електронного документообігу викриває основні проблеми, пов'язані з особливостями електронного документообігу, правовим статусом електронного документу та необхідністю впровадження електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробці практичних рекомендацій щодо розвитку національних інфраструктур електронного цифрового підпису присвячено багато праць вітчизняних науковців і дослідників різних структур суспільства. Значний вклад знань з питання впровадження інфраструктур електронного цифрового підпису внесли такі дослідники, як І. Івченко, С. Левшаков, А. Савченко, В. Степаненко. Дослідженню питань теорії і практики аналізу, синтезу та застосування електронного цифрового підпису присвячено роботи науковців: М. Бондаренка, І. Горбенка, Ю. Горбенка, В. Онопрієнка, А. Потія, С. Черних. У роботах науковців С. Белова і С. Мартиненка обґрунтовано моделі побудови національної інфра-

структури центрів сертифікації ключів та аналізуються їх ризики.

Формування мети. Метою статті є аналіз проблем використання електронних документів та розгляд основних напрямів вдосконалення їх використання у міських виконавчих комітетах, зокрема запровадження практики використання електронного цифрового підпису.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні правовий статус безпаперового документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису в органах влади визначається двома Законами України, прийнятими 22 травня 2003: «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV та «Про електронний цифровий підпис» № 852-IV [1,2].

Питання застосування органами державної влади положень зазначених законів регламентуються постановами Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року: «Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності» № 1452 та «Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади» № 1453 [3,4].

Незважаючи на вагомий пакет нормативно-правових актів щодо забезпечення безпаперових процедур документообігу, суттєвою проблемою залишається відсутність певних норм щодо здійснення електронного діловодства.

У статті 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» таким чином визначено електронний документ: «електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов’язкові реквізити документу. Обов’язковим реквізитом електронного документа є електронний підпис, який використовується для ідентифікації автора та інших суб’єктів електронного документообігу, які підписують електронний документ. Накладанням електронного підпису завершується створення електронного документа. Використання інших видів елект-

ронних підписів в електронному документообігу здійснюється суб'єктами електронного документообігу» [1].

Одним з перших, в разі переходу до безпаперових технологій документообігу, є питання надання документообігу юридичної значимості та легітимності. Єдиним інструментом, який вирішує цю проблему, є електронний цифровий підпис. Електронний цифровий підпис – вид електронного підпису, що отриманий за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати особу, що підписує документ [7].

З правової точки зору електронний цифровий підпис – це різновид електронного підпису, який за юридичним статусом прирівнюється до власноручного у разі виконання технічних умов, визначених законом. З фізичної ж точки зору електронний цифровий підпис являє собою унікальний електронний код, за допомогою якого підтверджується цілісність і юридична сила електронного документа, а також однозначно ідентифікується особа, яка його підписала.

Електронний цифровий підпис підтверджує незмінність редакції документа, а в разі внесення в документ навіть незначних корегувань засвідчує, що документ вже не має юридичної сили.

Органи державної влади мають право використовувати лише електронні цифрові підписи, підтвержені сертифікатами відкритого ключа, що засвідчують належність даного підпису відповідній особі. Такі сертифікати можуть видавати тільки акредитовані центри сертифікації ключів, яких сьогодні в Україні дев'ять.

Нині національна система електронного цифрового підпису як організаційно-технічна система інтегрує сертифікати відкритих ключів, засоби електронного цифрового підпису (криптографічних перетворень), центри сертифікації ключів (ЦСК) і власників сертифікатів в єдину структуру і гарантує від імені держави якість послуг ЕЦП. Якість послуг ЕЦП регулює Центральний засвідчувальний орган (ЦЗО), який є органом акредитації та державного нагляду за діяльністю центрів сертифікації ключів, акредитованих (АЦСК) і зареєстрованих (ЦСК) [6].

З розширенням сфери застосування електронних документів та електронного цифрового підпису в учасників електронного документообігу і правозахисних організацій виникає все більше складнощів і питань. Проблеми впровадження електронного цифрового підпису лежать у площині забезпечення збереження і цілісності електронних документів, підтвердження електронним цифровим підписом, і можливості забезпечення судового захисту прав учасників електронного документообігу в міських виконавчих комітетах.

Важливою проблемою впровадження електронного цифрового підпису є те, що у будь-якому виконавчому комітеті знайдуться люди, які прагнуть уникнути всього нового. Консерватизм спеціалістів та керівників зазвичай обумовлений небажанням навчатися і перенавчатися, а також, можливо, низькою освіченістю.

Ця проблема може звести нанівець увесь процес впровадження електронного документообігу.

Іншою проблемою впровадження електронного цифрового підпису, внаслідок економічної кризи, є зростання вартості послуг, пов'язаних з ЕЦП, що полягають у генерації ключів, збереженні їх на носії інформації, формуванні сертифіката, що засвідчує особу власника, організації доступу до бібліотек відкритого ключа, надання консультацій, можливості отримання легітимної мітки створення електронного документа із супутника тощо. Порядок надання та вартість послуг ЕЦП регулюються відповідними регламентами АЦСК. Для їх отримання необхідно сплатити послуги відповідно до вибраного плану та надати документи згідно з встановленим переліком для певного виду осіб: фізичної, юридичної тощо. Документи необхідні для однозначної ідентифікації особи.

Один з недоліків реалізацій електронного цифрового підпису – відсутність прямого зв'язку семантики процесів електронного урядування з ЕЦП, оскільки семантика розпізнається побічно, через контекст транзакції [9].

Для прив'язки семантики до додаткових правил верифікації і валідації для електронного цифрового підпису розроблена кон-

цепція політики підписання, що передбачає її різновиди. Національні політики підписання – досі слабозвинене поле, в першу чергу, зважаючи на нечіткість кордонів їх використання і недоліки досвіду стандартизації.

Механізм опису політики підписання – критично важливий інструмент для підтримки валідації електронного цифрового підпису на етапі підписання і прив'язки чіткого семантичного навантаження електронного цифрового підпису.

Іншим недоліком електронного цифрового підпису є невизначеність механізмів внутрішньої і зовнішньої крос-сертифікації ЦСК для забезпечення довіри між користувачами різних систем. На національному рівні забезпечення крос-сертифікації із закордонними системами законодавча база надана ЦЗО, а внутрішня крос-сертифікація між ЦСК відсутня, що стало причиною відомчого формування розрізнених ЕЦП. У результаті користувачі зобов'язані використовувати ключі за кожним відомством, що стримує розвиток систем електронної взаємодії.

Висновки. Отже, впровадження електронного документообігу у міських виконавчих комітетах значною мірою залежить від питань, пов'язаних із впровадженням електронного цифрового підпису. Головними є проблеми уніфікації і стандартизації, важливість яких зростає з інтеграцією України до європейського суспільства. Безліч міжнародних стандартів не імplementовано в Україні і вимагають тривалого часу для їх впровадження. Уведення електронного цифрового підпису в Україні для міських виконавчих комітетів не має спільного єдиного стандарту, що спричиняє існування множини алгоритмів і несумісності електронних цифрових підписів.

Список використаних джерел

1. Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України прийнятий 22 травня 2003 № 851-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 10.02.2017). – Назва з екрана.

2. Про електронний цифровий підпис [Електронний ресурс]: Закон України прийнятий 22 травня 2003 № 852-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/852-15> (дата звернення: 10.02.2017). – Назва з екрана.
3. Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності [Електронний ресурс]: Постанова Кабміну України: затв. Кабінетом Міністрів України 28 жовтня 2004 року №1452. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1452-2004-%D0%BF> (дата звернення: 10.02.2017). – Назва з екрана.
4. Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади [Електронний ресурс]: Постанова Кабміну України: затв. Кабінетом Міністрів України 28 жовтня 2004 року № 1453. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1453-2004-%D0%BF> (дата звернення: 10.02.2017). – Назва з екрана.
5. Шматок А. С. Практическое применение электронной цифровой подписи в сфере электронного документооборота Украины / Шматок А. С. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_NITSB_2014/Informatica/41255.doc (дата звернення: 10.02.2017). – Назва з екрана.
6. Гужва В. М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: навч. посіб. / Гужва В. М. – Київ: КНЕУ, 2014. – 400 с.
7. Левшаков С. Ф. Проблеми становлення інфраструктури електронних цифрових підписів у банківській системі України / Левшаков С. Ф. – Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/Visnik/Numbers/2_29_2010/29_03_06.pdf (дата звернення: 14.02.17). – Назва з екрана.
8. Клімушин П. С. Механізми забезпечення довіри в національній системі електронних цифрових підписів / Клімушин П. С. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/1/08.pdf> (дата звернення: 14.02.17).
9. Степаненко В. Электронная цифровая подпись / Степаненко В. // Сети и бизнес. – 2013. – № 6 (31). – С. 82–91.